

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de geannoteerde agenda voor de informele NAVO Foreign Ministers Meeting van 14 en 15 mei 2025 (Kamerstuk 28 676, nr. 500), het verslag van de NAVO Foreign Ministers Meeting op 3 en 4 april 2025 (Kamerstuk 28 676, nr. 496) en de brief inzake Voortgang organisatie NAVO-top op 24–25 juni 2025 in Den Haag (Kamerstuk 28 676, nr. 499).

De voorzitter van de commissie,
Klaver

De adjunct-griffier van de commissie,
Dekker

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie
Vragen en opmerkingen van de leden van de Volt-fractie

II Antwoord / Reactie van de Minister

III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie zetten zich onverminderd in voor steun aan Oekraïne. Deze leden vragen het kabinet wat de concrete Nederlandse inzet gaat zijn tijdens de informele bijeenkomst van de NAVO-ministers van Buitenlandse Zaken voor de steun aan Oekraïne.

De leden van de VVD-fractie vragen het kabinet hoe zij zich inzet tijdens de informele bijeenkomst om landen aan te moedigen meer te doen voor Oekraïne. Als laatst, vragen zij het kabinet wat de inzet gaat zijn tijdens de bijeenkomst ten aanzien van de spanningen rondom het door de Verenigde Staten (VS) voorgesteld bestand tussen Oekraïne en Rusland. Nu de VS zich langzaam terugtrekt uit besprekingen, wat moet de rol van de EU zijn en hoe zet het kabinet zich hiervoor in?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe het kabinet aankijkt tegen de dreigementen van president Trump om niet naar de NAVO-top te komen. Hoe analyseert het kabinet dit soort dreigementen en hoe zet zij in om Trump naar Den Haag te halen tijdens de top? Deze leden vragen wat het kabinet hoopt te halen uit het aankomende voorstel van de NAVO Secretaris-Generaal Rutte over nieuwe afspraken voor collectieve verdediging. Voor welke uitkomst zet het kabinet zich concreet in?

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de stukken bijgaand dit schriftelijk overleg, maar hebben nog enkele vragen.

In de geannoteerde agenda lezen de leden van de NSC-fractie dat staat vermeld dat er een consensus bestaat onder de bondgenoten als het gaat om het verhogen van de BBP-norm boven de twee procent. Deze leden vragen in hoeverre alle NAVO-lidstaten gecommitteerd zijn aan de huidige %-norm en welwillend zijn naar een hoger percentage in de toekomst.

Verder lezen de leden van de NSC-fractie dat er sprake is van een verbondenheid tussen de Euro-Atlantische en Indo-Pacifische veiligheids-regio's. Deze leden vragen welke rol het kabinet ziet voor de NAVO in het Indo-Pacific gebied.

Tot slot vragen de leden van de NSC-fractie in welke mate druk jegens Rusland wordt opgevoerd door de NAVO-lidstaten in het kader van de huidige vredesbesprekingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het voorstel van de Secretaris-Generaal van de NAVO om toe te groeien naar een NAVO-norm van 5%, waarvan 3,5% moet worden bestemd voor militaire

uitgaven. Deze leden hebben eerder opgeroepen tot het verhogen van de NAVO-norm tot minstens 3% en zij zien dan ook de noodzaak en urgentie om te komen tot hogere defensie-uitgaven ten behoeve van onze vrijheid en veiligheid. De aan het woord zijnde leden lezen dat de Ministers zullen spreken over nieuwe afspraken over defensie-uitgaven en vragen de Minister wat de inbreng van Nederland in deze discussie zal zijn. Deelt hij de mening dat Nederland als gastland niet afwachtend kan zijn, maar in de kopgroep van bondgenoten moet zitten als het aankomt op het committeren aan een hogere NAVO-norm, zo vragen zij. Voorts hebben deze leden kennisgenomen van de uitgestelde brief over de NAVO capaciteitsdoelstellingen (Kamerstuk 28 676, nr. 495). Dit betreuren zij, gezien het belang en de urgentie van een stevige defensie. Zij vragen de Minister deze brief met grootst mogelijke spoed aan de Kamer te doen toekomen.

De leden van de D66-fractie steunen de Minister uiteraard in zijn positie met betrekking tot het NAVO-lidmaatschap voor Oekraïne. Zij vragen hem opnieuw duidelijk te maken dat Rusland niét mag bepalen wie zich bij de NAVO aansluit en deze boodschap ook specifiek uit te dragen richting zijn Amerikaanse collega. Daarnaast vragen de aan het woord zijnde leden of de Minister bereid is bij zijn collega uit het Verenigd Koninkrijk te pleiten voor Oekraïens lidmaatschap van de Joint Expeditionary Force. De aan het woord zijnde leden hebben kennisgenomen van de uitspraken van de Russische Minister Lavrov waarin hij uithaalt naar Litouwen en stelt dat het land «anti-Russische sentimenten» zou aanwakkeren. Zij vragen de Minister tijdens deze bijeenkomst duidelijk te maken dat Litouwen op volle steun van haar bondgenoten kan rekenen en dat Russische pogingen een klein land zo te intimideren onacceptabel zijn.

Vragen en opmerkingen van de leden van de Volt-fractie

De leden van de Volt-fractie verwelkomen het voorstel van Secretaris-Generaal Rutte van de NAVO om de NAVO-norm te verhogen naar 5% van het BBP. Wat is de reactie van het kabinet op dit voorstel? Wanneer wordt de Nederlandse inzet voor een nieuwe NAVO-norm bekend gemaakt? Wat is de mening van de Minister over de voorgestelde financiële verdeling van de NAVO-norm tussen militaire uitgaven en uitgaven voor, bijvoorbeeld, cyberveiligheid en militaire mobiliteit? Zal het kabinet deze financiële verdeling ook meenemen in de Nederlandse inzet voor een nieuwe NAVO-norm?

De leden van de Volt-fractie zijn verheugd te lezen dat de inzet van dit kabinet is en blijft dat Oekraïne op een onomkeerbaar pad zit richting een NAVO-lidmaatschap. Delen de NAVO-bondgenoten deze mening en blijven zij zich hiervoor uitspreken tijdens NAVO-bijeenkomsten? Blijft de Minister dit standpunt bij zijn NAVO-collega's herhalen? Wat is het verwachte tijdspad voor een NAVO-lidmaatschap van Oekraïne?

De leden van de Volt-fractie hebben daarnaast kennisgenomen van de intentie tot aankoop van Amerikaanse Tomahawk-kruisraketten door de Nederlandse regering. Het is goed dat met de aankoop van deze raketten de militaire strategische capaciteiten van de Nederlandse defensie worden vergroot, maar deze leden zijn aan de andere kant bezorgd over de toenemende afhankelijkheid van de VS die met deze aankoop op de loer ligt. Zijn er manieren om deze afhankelijkheid te voorkomen? Is het volgens de Minister het overwegen waard om voor, bijvoorbeeld, het Franse alternatief Missile de Croisière Naval te gaan, ondanks het mindere bereik? Wat zijn hierbij de afwegingen van het kabinet?

De leden van de Volt-fractie kijken kritisch naar de onderhandelingen tussen Rusland en Oekraïne. Rusland laat met zijn aanhoudende aanvallen op Oekraïne zien dat het vrede niet ziet zitten. Hoe zorgt de NAVO ervoor dat de druk op Rusland wordt aangehouden? Ziet de Minister een verband tussen de gesloten mineralendeal tussen Oekraïne en de VS en een hardere aanpak van Rusland door de VS? De Minister heeft benadrukt dat het van belang is om de hechte trans-Atlantische band en eenheid te blijven uitstralen. Is de Minister van mening dat dit standpunt ook gedragen wordt door zijn Amerikaanse collega's, wanneer de Amerikaanse president Trump openlijk twijfelt aan welke partij de oorlog in Oekraïne precies is begonnen en zich openlijk uitspreekt voor de Russische erkenning van de Krim? Welke recente geluiden hoort de Minister precies over het terugtrekken van de Supreme Allied Commander Europe (SACEUR) door de VS? Zijn de Europese NAVO-bondgenoten bezig met een plan voor het geval dat dit scenario werkelijkheid wordt? Deelt de Minister de mening dat een dergelijk plan hoort bij het vormen van een sterke Europese NAVO-zuil?

De leden van de Volt-fractie hebben tot slot kennisgenomen van het feit dat de Informele NAVO Ministeriële plaats zal vinden in Turkije. Naar verluidt hebben president Trump en de Turkse president Erdogan gesproken over het samen optrekken om de oorlog in Oekraïne te beëindigen. Hoe ziet de Minister dit voornemen? Is Turkije, net als Trump, van mening dat Oekraïne de Krim zou moeten opgeven? Hoe denkt Turkije over het NAVO-lidmaatschap van Oekraïne? Deze leden vragen ook hoe het ervoor staat met de opsluiting van Imamoglu, de burgemeester van Istanbul. Spreekt de Minister Turkije hier nog steeds op aan? Wat zijn hierbij de laatste ontwikkelingen?

II Antwoord/ Reactie van de Minister

III Volledige agenda

- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken van 1 mei 2025 inzake de Geannoteerde agenda voor de informele NAVO Foreign Ministers Meeting van 14 en 15 mei 2025
- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken van 14 april 2025 inzake het Verslag van de NAVO Foreign Ministers Meeting op 3 en 4 april 2025
- Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken van 25 april 2025 inzake de Voortgang organisatie NAVO-top op 24–25 juni 2025 in Den Haag